

Anuari d'Estadístiques Culturals 2022

Publicat per [Interacció](#) [1] el 22/12/2022 - 10:10 | Última modificació: 25/04/2023 - 15:28

Com evoluciona la situació de la cultura a l'Estat espanyol? Quins són els efectes de la Covid-19 en el sector cultural? Es poden detectar canvis en els hàbits culturals?

Per resoldre aquestes preguntes, analitzem l'[Anuari d'Estadístiques Culturals 2022](#) [2], elaborat per la Divisió de Estadística y Estudios de la Secretaría General Técnica del Ministerio.

Aquesta és la 18ena edició del projecte, implementat el 2005, l'objectiu del qual és proporcionar una selecció dels resultats estadístics més significatius de l'àmbit cultural procedents de diverses fonts. El propòsit més general és el de posar en relleu el valor social de la cultura i el seu caràcter com a font generadora de riquesa i de desenvolupament econòmic.

A continuació, detallem les principals conclusions que s'extreuen en cada àmbit, a partir de les dades culturals de l'any anterior, incloses a l'Anuario.

En la interpretació dels resultats de l'any 2020 en endavant caldrà tenir en compte l'efecte de la crisi com a resultat de la COVID-19.

Treball

La representació femenina (40,7%) segueix sent inferior a la masculina (59,3%) en l'ocupació laboral en l'àmbit cultural.

El volum de l'ocupació laboral dedicada a l'àmbit cultural va ascendir el 2021 a 690.800 persones, un 3,5% de l'ocupació total de l'estat. Aquesta xifra suposa un ascens del 3,4% respecte de la mitjana de l'any 2020 i un descens del 2,7% respecte a la mitjana de l'any 2019.

S'indiquen diferències significatives per sexe entre l'ocupació vinculada a l'àmbit cultural i l'ocupació total, essent representada una major proporció d'homes, amb un 59,3%. En el cas de les dones, la seva representació en aquest àmbit, amb un 40,7%, continua doncs per sota en comparació amb el total de dones ocupades del conjunt nacional (46,1%).

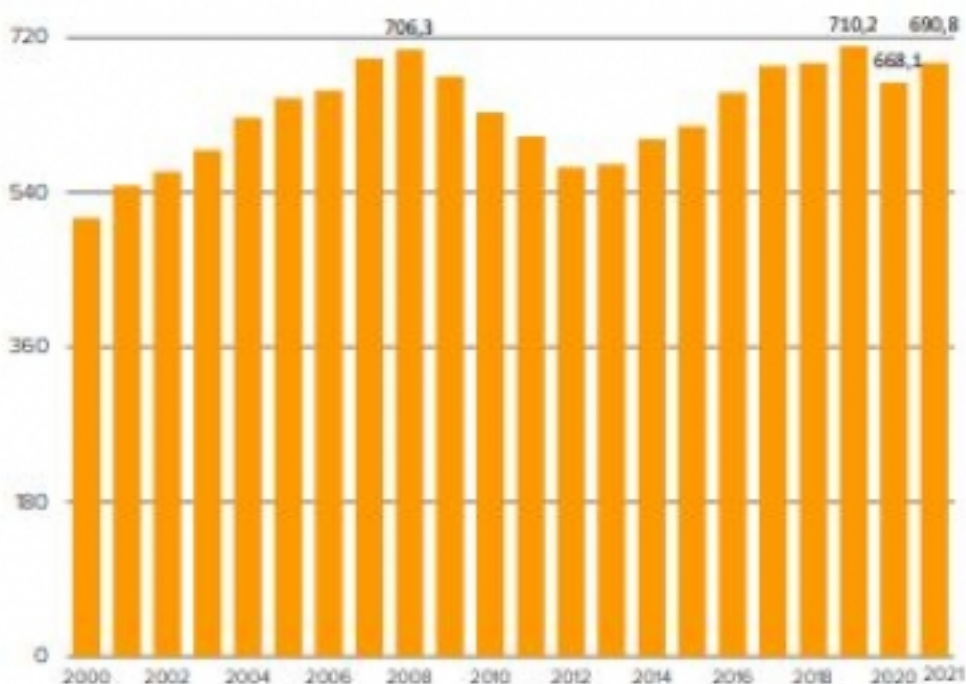
El treball en l'àmbit cultural es caracteritza també per un índex de formació acadèmica superior (72,7%) molt més elevada de la mitjana representada en el conjunt de la població ocupada (46,2%).

El 66,6% del treball en cultura és assalariat, xifra notablement inferior si es compara amb la mitjana global (un 84,1%).

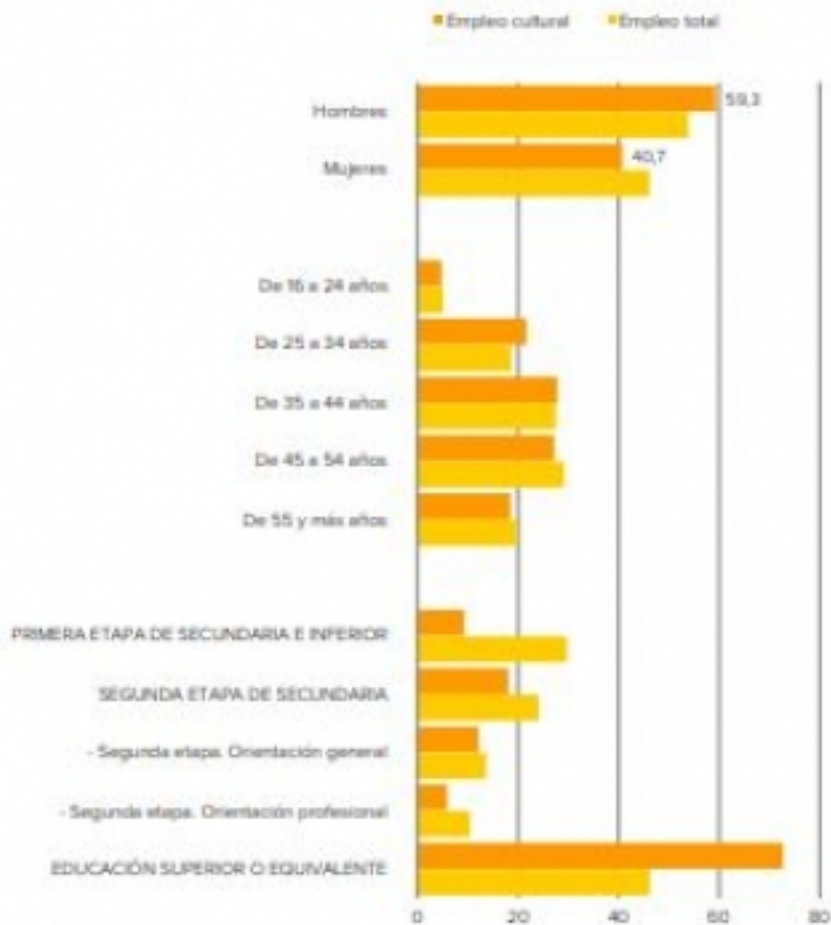
Les dades presenten una taxa d'ocupabilitat a temps complet del 88%, davant del 12% a temps parcial.

Gráfico 1.1. Empleo medio anual cultural (*)
 (En miles)

*) Medias anuales. Véanse notas metodológicas sobre enlace de serie

Gráfico 1.2. Empleo medio anual cultural y total por diversas características. 2021
 (En porcentaje)

Hàbits i pràctiques culturals

Pel que fa a la participació cultural, destaquen forts descensos en la majoria de pràctiques culturals, a excepció de la lectura i l'ús de videojocs.

De nou, i com a conseqüència directa de la crisi derivada per la COVID-19, amb molt poques excepcions (com la lectura en format digital i la pràctica de videojocs), s'observen nivells de pràctica cultural inferiors als registrats en edicions anteriors de l'enquesta.

Respecte a l'edició anterior de l'enquesta (2018-2019), període en el que s'havien registrat màxims de participació cultural pràcticament en totes les categories, el descens ha afectat amb major intensitat als espectacles en directe d'arts escèniques o musicals, en els quals la taxa anual es va situar en el 19,9%, davant del 46,8% registrat a l'edició anterior.

Les taxes anuals d'assistència a monuments o jaciments han descendit pràcticament a la meitat, situant-se en el 28,2% (des del 50,8%), comportament anàleg a l'assistència a museus, exposicions o galeries d'art, amb una taxa d'assistència del 25,5% (46,7% en l'edició anterior). S'observen també descensos generalitzats en la realització de pràctiques artístiques, destacant la fotografia. En aquest cas, la seva activitat ha passat del 28,8% al 13,1%.

De menor intensitat és el decreixement registrat en l'assistència presencial o virtual a biblioteques, del 26,8% en 2018-2019 al 18,4% en 2021-2022. En un entorn de forts descensos pel que fa a la participació cultural, destaca el favorable comportament de la lectura, amb una taxa de lectors anuals en 2021-2022 del 61,7% (propera al 65,8% estimat en 2018-2019) i un creixement de 4 punts en la lectura en format digital, la qual es situa en una taxa del 24,4%.

S'observen notables augments en les subscripcions a les plataformes digitals de productes culturals. Segons els resultats de l'edició 2021-2022 de l'enquesta, 6 de cada 10 persones investigades, el 59,4%, disposa a la seva llar de subscripcions a plataformes digitals de continguts culturals, el que suposa 7,2 punts percentuals més que en l'edició anterior.

Empreses culturals

Quasi el 70% de les empreses dedicades a la cultura no tenen personal assalariat. Quasi el 30% restant son empreses de mida petita, d'entre 1 i 5 empleats/des.

El nombre d'empreses recollides al Directori Central d'Empreses (DIRCE) l'activitat principal de les quals és la cultura va ascendir a 128.741 a principis del 2021. Aquesta xifra suposa el 3,8% del total d'empreses que formen part del DIRCE.

La major part d'aquestes, el 86,2%, es corresponen a activitats de la indústria dels serveis: activitats d'edició, de biblioteques, arxius, museus, cinematogràfiques, vídeo, ràdio, televisió, o artístiques i d'espectacles, entre altres. El 13,8% restant correspon a activitats vinculades al comerç o al lloguer de bens culturals.

La majoria d'empreses culturals, el 67,1%, no tenen persones assalariades. El 26,8% tenen d'entre 1 a 5 treballadors/es. El 5,4% tenen d'entre 6 a 49 assalariats i el 0,7% restant, 50 persones treballadores o més.

Aquestes empreses culturals es concentren principalment a: Madrid (21,5%), Barcelona (19,9%), Andalusia (13,4%) i Comunitat Valenciana (9,9%).

Gráfico 2.1. Empresas culturales en determinadas actividades de la industria y los servicios
(Valores absolutos)

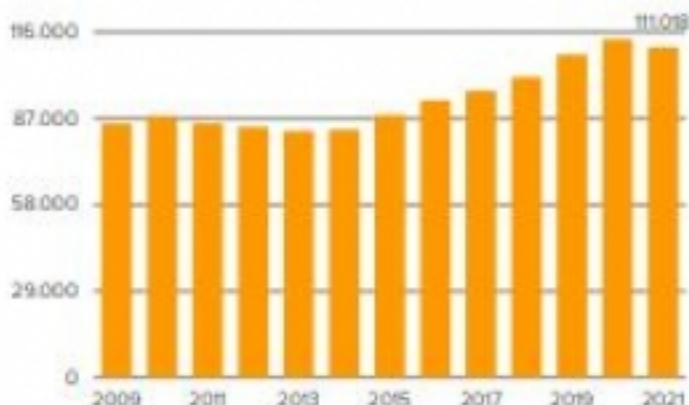

Gráfico 2.2. Empresas culturales en determinadas actividades del comercio y alquiler
(Valores absolutos)

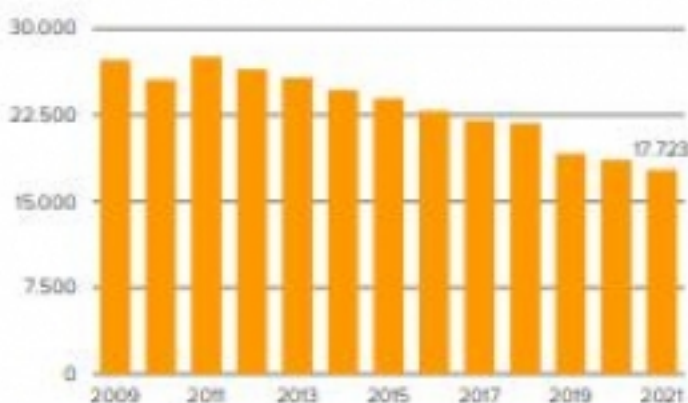
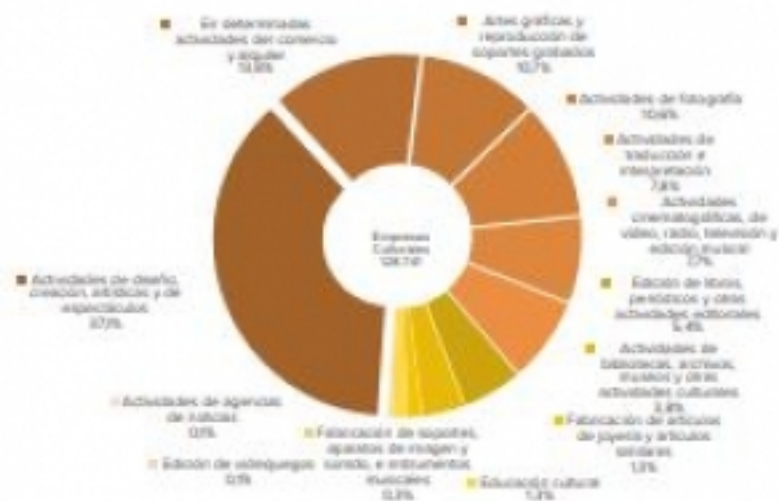

Gráfico 2.3. Empresas culturales por actividades económicas. 2021
(En porcentaje)

Finançament i despesa pública en cultura

A l'exercici 2021, la despesa liquidada en cultura per l'Administració General de l'Estat es va situar en 870,40 milions d'euros, el que suposa el 0,07% del PIB. Això suposa un increment interanual del **18,5%**.

Gráfico 3.2. Gasto liquidado en cultura por la Administración Local
(En millones de euros)

Despesa de consum de les llars espanyoles en béns i serveis culturals

En la lectura i interpretació de les dades de l'any 2020 en endavant és important tenir en compte que aquest període estava immers en plena crisi de la COVID-19.

Durant l'any 2021, la despesa en el consum de béns culturals a les llars espanyoles es va situar en 10.773,5 milions d'euros, xifra que suposa un increment interanual del 2,8%.

La mitjana de despesa en cultura per llar va ser de 571 euros i per persona de 230 euros.

D'entre les despeses més significatives, podem citar les següents, per ordre de volum:

- Serveis mòbils i relacionats amb internet (18,4%)
- Llibres (15%)
- Equips d'imatge i so (10,1%)
- Espectacles, cinemes, teatre i altres (6,6%)
- Publicacions periòdiques (4,7%)

Propietat intel·lectual

La quantitat total recaptada pel conjunt de les entitats de gestió de drets de propietat intel·lectual en 2021 es va

situar en 442.800 milions d'euros, xifra que suposa un **ascens interanual del 21,7%** respecte l'any anterior.

Per tipus d'entitat, el **67,1%** d'aquesta recaptació es correspon amb **entitats de gestió de drets d'autor**, el 18,7% amb entitats de gestió de drets d'artistes, intèrprets o executants i el 14,1% amb entitats de drets de productors. La quantitat total repartida per drets arribar el 2021 els 338.900 milions d'euros.

El nombre de membres d'aquestes entitats va ascendir, el 2021, a 215.200. El **3,6% son persones jurídiques i el 96,4% restant són persones físiques**. La distribució per sexe d'aquestes últimes és la següent: el **25,2% son dones i el 74,8% restant, homes**. Els resultats de l'Explotació Estadística del Registre General de la Propietat Intel·lectual indiquen que, en 2021, el nombre de primeres inscripcions de drets de propietat intel·lectual realitzades va ser de 31.400, el que significa un ascens respecte a l'any anterior d'un 26%, destacant que un 73,5% es corresponen amb obres literàries i científiques, i un 16,5% amb obres musicals.

Comerç exterior de béns culturals

En el seu conjunt, el 2021, el valor de les exportacions dels béns vinculats a la cultura analitzats es va situar en 2.048,3 milions d'euros, enfront d'unes importacions de 2.413,2 milions d'euros. El comportament més favorable del comerç exterior s'observa, igual que altres anys, en els llibres i la premsa, amb **exportacions per valor de 508,4 milions d'euros i un saldo comercial positiu de 129,6 milions d'euros**. L'explotació analitza els fluxos d'intercanvi classificant aquests per àrea geogràfica d'origen i destinació. Segons els seus resultats, **la Unió Europea va ser el major destí de les exportacions, un 65,8**. Per procedència de les **importacions** destaca de nou la **Unió Europea amb un 45,2%**.

Turisme cultural

De nou, en la interpretació dels resultats de l'any 2020 en endavant hem de tenir en compte que el període de referència estava immers en la crisi provocada per la COVID-19, la qual va impedir realitzar bona part de l'activitat turística.

El turisme cultural ha registrat un increment considerable en 2021 respecte el 2020, amb un resultat del **80,5% per als viatges de residents** i el **36,3% per a entrades de turistes** internacionals. No obstant això, si es compara amb les xifres de 2019, els descensos son rellevants: un 49,5% menys pel que fa a turistes residents i un 69% menys pel que fa als internacionals.

Els resultats indiquen que el 12,4% del total de viatges realitzats el 2021 per oci dels residents d'Espanya van ser iniciats principalment per motius culturals. Pel que fa als turistes internacionals, aquesta motivació ascendeix al 17%.

En conjunt, **més de 13 milions de viatges del 2021 foren moguts per la cultura**, amb una despesa total associada de 8.500 milions d'euros.

Ensenyaments de l'àmbit cultural

En el curs acadèmic 2021-2022 un total de **362.390 alumnes es van matricular en Ensenyaments Artístics de Règim Especial**. Aquesta xifra suposa un **increment interanual del 3,1%**.

A continuació, desglossem el tant per cent d'alumnes matriculats segons disciplines artístiques:

- El 82,7% es corresponen amb ensenyaments de Música
- El 8% amb ensenyaments de Dansa

- El 8,3% amb ensenyaments d'Arts Plàstiques i Disseny
- El 0,8% amb Art Dramàtic
- El 0,2% restant amb els estudis de Màster en Ensenyaments Artístics

Pel que fa a Ensenyaments del Règim General, en el curs acadèmic 2020-2021, 37.955 alumnes cursaven la modalitat d'Arts del Batxillerat, i 33.331 Formació Professional de l'àmbit cultural, xifres que suposen el 5,8% i el 4% del total de l'alumnat de Batxillerat i de Formació Professional respectivament. Els alumnes matriculats en ensenyaments universitaris (Grau, Màster i Doctorat) relacionades amb professions culturals suposen el 12,1% d'aquest tipus d'ensenyaments.

Patrimoni

El conjunt de béns immobles inscrits l'any 2021 com a **Béns d'Interès Cultural** (BIC) va pujar a 17.693, magnitud que suposa **un descens de l'1,6% respecte a 2020**. D'ells, 1.401 van ser béns incoats i 16.292 béns declarats. Si s'analitzen les dades per categoria, la major part dels **béns immobles inscrits** en 2021 com a Béns d'Interès Cultural es corresponen amb la categoria Monuments, el 78,2%, seguits per les Zones Arqueològiques, que representen un 13%, Conjunts Històrics, que suposen el 5,6%, Llocs Històrics, amb un 2,7% i Jardins Històrics, amb el 0,5%.

Pel que fa als **béns mobles inscrits**, el 2021 es van considerar com a béns BIC un total de 21.484, xifra que representa un **descens del 8%** respecte a la de l'any anterior. D'ells, 1.418 es trobaven en la situació de béns incoats i 20.066 eren béns ja declarats. Destaquen les categories de Pintura i Dibuix (31,2%), Escultura (14,9%), Mobiliari (13,7%), Patrimoni Bibliogràfic (5,4%), Gravat (4,6%), Tapissos i Tèxtils (4,2%) i Altres (20%).

Museus i col·leccions museogràfiques

S'estima que, al llarg del 2020, període immers en la crisi del Coronavirus, el tancament provisional de les institucions museístiques ha suposat, de mitjana, **119 dies de tancament provisional per institució**. Les 1.510 institucions museístiques investigades van rebre 20,4 milions de visitants al llarg de 2020, xifra que suposa una disminució del 68,9% respecte el 2018. El nombre mitjà de visites per museu obert en 2020, va ser de 13.817, davant dels 45.929 registrats en 2018.

Pel que fa a la tipologia, Etnografia i Antropologia, representen el 16,8% i Belles Arts, un 13,3%. Aquestes tipologies són seguides per Arqueologia, Especialitzats i Història, que representen el 12,8%, l'11,1% i el 9,8% respectivament i a continuació els Generals i els d'Art Contemporani, amb el 9% i el 8,8%. Finalment, amb pesos relatius inferiors al 6% es troben, per aquest ordre, els dedicats fonamentalment a Casa-Museu, Ciència i Tecnologia, Ciències Naturals i Història Natural, De Lloc, Arts Decoratives i Altres.

La major part de les institucions investigades, el 73,8% son de titularitat pública, el 24% de titularitat privada i el 1,8% mixta. D'entre les institucions de titularitat pública, destaca el pes de l'administració local, amb un 49,3%, davant de l'11,3% de l'Administració General de l'Estat o l'Autonòmica, amb un 10,6%.

Arxius

Els resultats relatius a 2021 indiquen que els arxius investigats disposen d'una superfície útil de 163,8 mil metres quadrats, dels quals **el 48,7% es destina a dipòsits**. Alberguen en el seu conjunt 420,1 mil metres de documents convencionals, als quals han d'afegir fons documentals no convencionals com ara pergamins, 307,8 mil ; documents cartogràfics, 589 mil ; fotografies, 2,6 milions, o imatges digitalitzades, 48,1 milions.

El 2021 es van consultar 78,2 mil documents en sala i es van registrar 2,2 milions de sessions de treball a internet, amb 30,4 milions de pàgines visitades.

Durant el 2021 els arxius investigats van rebre prop de **540 mil visites per interès cultural**, artístic o arquitectònic, xifra que suposa **un increment interanual del 72,6%**.

Biblioteques

En la interpretació dels resultats de l'any 2020 hem de tenir en compte que el període de referència estava immers en la crisi del COVID-19, la qual cosa va provocar el tancament de les biblioteques.

Segons l'Estadística de Biblioteques elaborada per l'INE, el nombre de biblioteques es va situar el 2020 en 5.747, xifra que suposa una mitjana de 12,1 biblioteques per 100.000 habitants. Cadascuna d'elles té de mitjana 1,3 punts de servei.

El 61,5% de les biblioteques analitzades són biblioteques públiques, disposen d'una col·lecció de fons de caràcter general, ofereixen serveis informatius de tipus cultural, educatiu, recreatiu i social, i són accessibles a tots els ciutadans. **En les biblioteques especialitzades, on la col·lecció de fons versa sobre una disciplina o camp específic, suposen el 31,5% del total.** El 4,3% es corresponen amb biblioteques d'institucions d'ensenyament superior i el 2,6% són biblioteques per a grups específics d'usuaris.

El número total de fons es situava el 31 de desembre de 2020 en 236.052 mil volums, ascendint el total de llibres i fulletons a 208.103,5 mil (inclosos 25.980,1 mil llibres electrònics).

Llibre

El suport en paper segueix sent prioritari el 2021, amb quasi un 70% del total dels llibres inscrits.

El nombre de llibres inscrits ISBN durant el 2021 va ser de 92,7 mil.

Per tipus de suport cal assenyalar que el **69,7% del total** d'inscrits (64.600), es corresponen amb **llibres en suport paper. El 30,3% (28.100), corresponen a d'altres suports.**

Les dades de 2021 suposen un increment interanual del 18,2% respecte a 2020 (sense incloure reimpressions) i del 2,9% respecte el 2019. L'increment respecte el 2020 s'explica principalment pel comportament favorable dels llibres en format paper, amb una taxa interanual del 24%, mentre que els llibres en altres suports registren un ascens del 6,8%.

Del total de llibres inscrits, l'any 2021 **les primeres edicions van suposar un 98%**.

Si s'analitza la titularitat de l'editor, s'observa que el 91,1 % es corresponen amb edició privada i el 8,9% restant amb edició pública.

Per subsectors, la major proporció de llibres inscrits, el 39,5%, es va dedicar a ciències socials i humanitats, seguits pels de creació literària, que suposen el 23,6%, els llibres científics i tècnics que representen el 10,8 %, els dedicats a infantil i juvenil amb el 10,9% i els llibres dedicats a temps lliure amb el 7,3%. El nombre d'editors amb activitat el 2021 va ser de 3.164, amb una producció mitjana de 29 llibres per cada un d'ells.

Arts escèniques i musicals

El nombre d'obres musicals editades inscrites en ISMN el 2021 va ser de 2.554, de les quals **el 98,7% van ser**

primeres edicions. Per gènere musical, el 54% de les obres editades inscrites corresponen a música instrumental, seguides per la música vocal, amb un 43,3% i l'educació musical amb un 0.9%.

El nombre d'espais escènics estables va ascendir el 2021 a 1.748, xifra que representa 3,7 espais per cada 100.000 habitants. Els espais escènics de titularitat pública van representar en el període assenyalat el 71% del total. Les 1.290 sales de concert suposen 2,7 per cada 100.000 habitants, de les quals el 87,5% són de titularitat pública.

Cinema i continguts audiovisuals

El gran perjudicat a nivell de número d'espectadors és el cinema, amb un descens de quasi el 60% a nivell de recaptació respecte el 2019.

El nombre total d'espectadors el 2021 es va situar en 41,7 milions, amb una recaptació total de 251,9 milions d'euros. Aquestes xifres suposen ascensos interanuals respecte el 2020 del 54,5% i del 56,5% respectivament. Però continuen registrant notables descensos en el bienni, respecte al 2019, del 60,2% i del 59% respectivament.

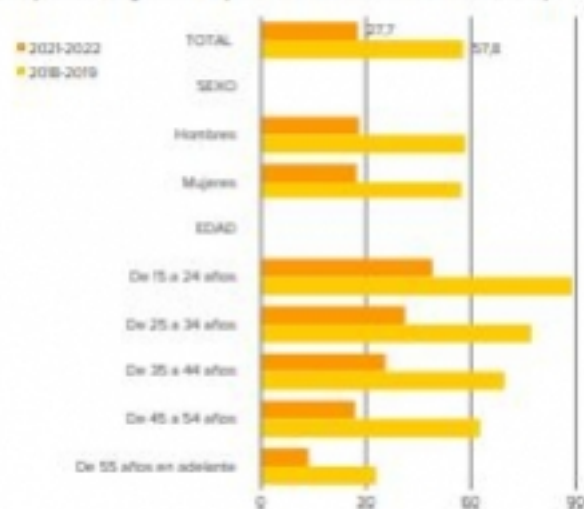
Pel que fa al cinema espanyol, els espectadors van ascendir a 6,7 milions i la recaptació a 39,7 milions d'euros, xifres molt similars a les observades en 2020 i que suposen descensos respecte al 2019 del 57,6% i del 56,9% respectivament.

Pel que respecta a les pel·lícules estrangeres, van rebre 35 milions d'espectadors el 2021 i van tenir una recaptació de 212,2 milions d'euros, magnituds que suposen una forta recuperació interanual del 73,3 i del 74,6%, i continuen a distància dels valors del 2019, amb descensos biennals del 60,7% i 59,4%.

En quant a la informació relativa al sexe del director i guionista dels llargmetratges de producció espanyola, els resultats indiquen que en 2021 el 35,5% dels de producció espanyola varen tenir participació de dones en la seva direcció o en el seu guió. El 21,2% dels llargmetratges de producció espanyola van ser dirigits o co-dirigits per una dona i en el 33,7% d'ells va haver-hi participació de dones en l'elaboració del guió.

Gráfico 16.4. Personas que han ido al cine en el último año

(En porcentaje de la población de cada colectivo)

Fuente: MCLUD. Encuesta de Hábitos y Prácticas Culturales en España

Cuenta Satélite de la Cultura

El sector audiovisual i multimèdia representa el 30,7% en el conjunt d'activitats culturals pel que fa a l'aportació al PIB espanyol. El segueix, amb un 27,4%, el sector dels llibres i la premsa.

La Cuenta Satélite de la Cultura en España és una operació estadística que pertany al Pla Estadístic Nacional desenvolupat pel Ministerio de Cultura y Deporte. El seu objectiu essencial és proporcionar un sistema d'informació econòmica que permeti estimar l'impacte de la cultura sobre el conjunt de l'economia espanyola.

Els seus resultats indiquen que, en 2020, l'aportació del sector cultural **al PIB espanyol va ser del 2,2%, situant-se en el 3,2%** si es considera el conjunt d'activitats econòmiques vinculades amb la propietat intel·lectual.

Per sectors culturals, destaca el sector Audiovisual i multimèdia, amb una aportació al PIB total en 2020 del 0,68%, sector que representa el 30,7% en el conjunt d'activitats culturals. Inclou, entre altres, les activitats de cinema, vídeo, música gravada o televisió. El segueixen, per ordre d'importància, el sector dels Llibres i la premsa, amb el 27,4%. La resta de sectors tenen una participació interior: Arts plàstiques, un 20,1%, Arts escèniques, un 6,7% i Patrimoni, arxius i biblioteques, un 6,4%.

Si es posen en relació els resultats respecte a altres àmbits de l'economia espanyola, destaca en primer lloc que les activitats culturals tenen un pes similar en el període al VAB generat per Agricultura (el 3,1%), la Indústria de l'alimentació, fabricació de begudes i tabac (2,4%) i superior a la indústria química (0,9%) o telecomunicacions (1,3%).

L'aportació de les activitats vinculades a la propietat intel·lectual és propera a l'observada en les activitats financeres i d'assegurances.

Aquests resultats posen de manifest el **pes significatiu de les activitats vinculades a la propietat intel·lectual i a les activitats culturals en general**, dins de l'economia espanyola.

Podeu consultar el document en el següent enllaç:

PDF [Anuario de estadísticas culturales](#) [2](complert)

PDF [Anuario de estadísticas culturales 2022](#) [3] (síntesi)

Categories: Anuari

Etiquetes: economia de la cultura

Etiquetes: avaluació de polítiques culturals

Etiquetes: finançament de la cultura

- [4]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2022/12/anuari-estadistiques-culturals2022>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://www.culturaydeporte.gob.es/servicios-al-ciudadano/estadisticas/cultura/mc/naec/portada.html>

[3] <https://www.culturaydeporte.gob.es/dam/jcr:110af95b-b41e-43ff-b278-222d7592fe5b/sintesis-principales-resultados.pdf>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/9111>